

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัย เรื่อง ปัญหาและความต้องการสื่อการสอนของครูสุขศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย เขตการศึกษา 12 มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและสำรวจว่าครูสุขศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายมีปัญหาและความต้องการสื่อการสอนสุขศึกษามากน้อยเพียงใด

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ ครูสุขศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย เขตการศึกษา 12 สังกัดกรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ จำนวนทั้งหมด 130 คน ได้รับแบบสอบถามกลับคืนมา 114 คน คิดเป็นร้อยละ 87.69

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม ซึ่งแบ่งเป็น 3 ตอน ได้แก่ ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ ตอนที่ 2 ปัญหาเกี่ยวกับสื่อการสอน มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า และตอนที่ 3 เกี่ยวกับความต้องการสื่อการสอนสุขศึกษา มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า

การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้นำมาวิเคราะห์โดยใช้เครื่องคอมพิวเตอร์ตามโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ เอสพีเอสเอสเอ็กซ์ (SPSSX - Statistical Package for the Social Sciences X) ของสถาบันคอมพิวเตอร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าร้อยละ ตอนที่ 2 ปัญหาเกี่ยวกับสื่อการสอน วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ตอนที่ 3 ความต้องการเกี่ยวกับสื่อการสอนสุขศึกษา วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั้งหมดจัดทำในรูปตารางประกอบความเรียง

สรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1. ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม

ครูสุขศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มีอายุระหว่าง 30 - 34 ปี ส่วนใหญ่มีวุฒิปริญญาตรีและจบวิชาเอกด้านพลศึกษามากที่สุด มีประสบการณ์ในการสอน

ระหว่าง 6 - 10 ปี จำนวนคาบที่สอนต่อสัปดาห์อยู่ระหว่าง 16 - 20 คาบ ครูสุศึกษาส่วนใหญ่เคยเข้าร่วมประชุม อบรม และสัมมนา เกี่ยวกับการสอนสุศึกษาและเคยเข้าร่วมประชุม 1 - 2 ครั้งต่อปี ในด้านการเข้าร่วมประชุม อบรม และสัมมนา ด้านสไตทัศน์ศึกษาพบว่าครูสุศึกษาส่วนใหญ่ไม่เคยเข้าร่วมประชุม อบรม และสัมมนา

2. ปัญหาเกี่ยวกับสื่อการสอนสุศึกษา

2.1 ปัญหาการเลือกวัสดุอุปกรณ์การสอน โดยส่วนรวมครูสุศึกษามีปัญหาในด้านนี้อยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งเมื่อแยกรายข้อ พบว่า ปัญหาที่อยู่ในระดับปานกลางมี 3 ข้อ ได้แก่ คุณภาพของวัสดุอุปกรณ์การสอนไม่ดีพอ ไม่มีผู้ให้การนิเทศในการเลือกวัสดุอุปกรณ์การสอน ไม่มีรายชื่อแหล่งบริการวัสดุอุปกรณ์การสอนที่จะขอยืมหรือขอซื้อได้ และปัญหาที่อยู่ในระดับน้อยมี 3 ข้อ ได้แก่ ไม่มีเวลาในการเลือกวัสดุอุปกรณ์การสอน ไม่มีหลักเกณฑ์ในการพิจารณาเลือกวัสดุอุปกรณ์การสอนให้เหมาะสมกับ เนื้อ เรื่อง กิจกรรมและวัตถุประสงค์การสอน ไม่ทราบจุดเด่นและจุดค้อยของวัสดุอุปกรณ์การสอนแต่ละชนิด ตามลำดับ

2.2 ปัญหาการผลิตและจัดหาวัสดุอุปกรณ์การสอน โดยส่วนรวมครูสุศึกษามีปัญหาในด้านนี้อยู่ในระดับปานกลาง ซึ่ง เมื่อแยกรายข้อพบว่าปัญหาที่อยู่ในระดับมาก ได้แก่ ขาดเจ้าหน้าที่ที่จะติดต่อจัดหาวัสดุอุปกรณ์การสอนจากหน่วยงานและแหล่งบริการต่าง ๆ และปัญหาที่อยู่ในระดับปานกลางมี 6 ข้อ ได้แก่ ขาดงบประมาณสำหรับใช้จ่ายในการผลิตและจัดหาวัสดุอุปกรณ์การสอน ขาดผู้ที่จะให้คำแนะนำในการผลิตวัสดุอุปกรณ์การสอน มีความยุ่งยากในการผลิตวัสดุอุปกรณ์การสอน คุณภาพของวัสดุอุปกรณ์การสอนที่ผลิตขึ้นเองไม่ดีพอ ไม่ได้รับความร่วมมือจากหน่วยงานและแหล่งบริการ สื่อการสอนในการขอยืมหรือจัดซื้อ ขาดทักษะในการผลิตวัสดุอุปกรณ์การสอน ส่วนปัญหาที่อยู่ในระดับน้อย ได้แก่ ขาดความรู้ความสามารถในการผลิตวัสดุอุปกรณ์การสอนวิชาสุศึกษาให้เหมาะสมกับวัยของผู้เรียน

2.3 ปัญหาการใช้วัสดุอุปกรณ์การสอน โดยส่วนรวมครูสุศึกษามีปัญหาในด้านนี้อยู่ในระดับน้อย ซึ่ง เมื่อแยกรายข้อพบว่าปัญหาที่อยู่ในระดับปานกลางมี 4 ข้อ ได้แก่ จำนวนอุปกรณ์การสอน (hardware) มีน้อยไม่เพียงพอต่อความต้องการ จำนวนวัสดุการสอน (software) มีน้อยไม่เพียงพอต่อความต้องการ จำนวนชั้นเรียนมีมากไม่สามารถกระจายวัสดุอุปกรณ์การสอนไปใช้ได้ทั่วถึง และโรงเรียนไม่มีเจ้าหน้าที่รับผิดชอบในการบริการด้านการใช้วัสดุอุปกรณ์การสอนโดยเฉพาะ ส่วนปัญหาที่อยู่ในระดับน้อยมี 7 ข้อ ได้แก่

วัสดุอุปกรณ์การสอนบางชนิดมีขั้นตอนการใช้ยุ่งยาก สภาพห้องเรียนไม่เหมาะสมต่อการใช้ วัสดุอุปกรณ์การสอน ไม่มีเวลาทดลองใช้วัสดุอุปกรณ์การสอนก่อนนำไปใช้จริง ไม่มีเวลา เตรียมและวางแผนงานการใช้วัสดุอุปกรณ์การสอนประเภทต่าง ๆ ไม่มีห้องปฏิบัติการหรือ หน่วยโสตทัศนศึกษา เพื่อให้ครูได้ใช้บริการ ผู้บริหารไม่สนับสนุนและไม่เห็นความสำคัญของการใช้สื่อการสอน ตามลำดับ

3. ความต้องการเกี่ยวกับสื่อการสอนสุขศึกษา

3.1 ความต้องการสื่อการสอนด้านเนื้อเรื่องสุขศึกษา ซึ่งประกอบด้วย เนื้อเรื่องสุขศึกษา 12 เนื้อเรื่อง สรุปผลการวิจัยดังนี้

3.1.1 สุขภาพส่วนบุคคล พบว่า ครูสุขศึกษามีความต้องการสื่อการสอน อยู่ในระดับมากที่สุด ได้แก่ เทปโทรทัศน์ เรื่อง เซลโครโมโซมและโรคพันธุกรรม : ภาพชุดแสดง กิจกรรมนันทนาการ หุ่นจำลองหัวใจปอดและสมอง ภาพชุดแสดงอุปกรณ์ที่ใช้ทดสอบสมรรถภาพ ทางกายแบบต่าง ๆ ตารางค่าเฉลี่ยสมรรถภาพทางกายของนักเรียนจำแนกตามช่วงอายุของ กรมพลศึกษา ภาพแสดงวิธีบริหารส่วนต่าง ๆ ของร่างกาย

3.1.2 สวัสดิภาพ พบว่าครูสุขศึกษามีความต้องการสื่อการสอนเรื่องนี้ อยู่ในระดับมากที่สุด ได้แก่ เทปโทรทัศน์เกี่ยวกับสาเหตุและการป้องกันอุบัติเหตุต่าง ๆ ของ คณะกรรมการป้องกันอุบัติเหตุแห่งชาติ เทปโทรทัศน์เกี่ยวกับการป้องกันอัคคีภัย ตารางสถิติการ เกิดอุบัติเหตุของผู้ขับขี่รถจักรยานยนต์ของกองตำรวจจราจรในปีล่าสุด ตารางสถิติเกี่ยวกับอุบัติเหตุ ในการประกอบอาชีพสาขาต่าง ๆ ตัวอย่างอุปกรณ์ที่ป้องกันอันตรายในการประกอบอาชีพ ตัวอย่าง เครื่องมือดับเพลิงบางชนิด หนังสือวารสาร เอกสาร หรือจุลสาร เกี่ยวกับสวัสดิภาพ และการป้องกันอุบัติเหตุต่าง ๆ ตารางสถิติเกี่ยวกับการเกิดอุบัติเหตุในประเทศไทย หนังสือคู่มือ พระราชบัญญัติจราจรพุทธศักราช 2522 แผ่นภาพแสดงเครื่องหมายจราจรที่ควรทราบ

3.1.3 การปฐมพยาบาล พบว่า ครูสุขศึกษามีความต้องการการ สื่อการสอนในเรื่องนี้โดยส่วนรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ได้แก่ หุ่นจำลองที่ใช้ในการสาธิตการนวด หัวใจและการหายใจปอด ภาพแสดงวงจรการไหลเวียนของโลหิตในร่างกาย ภาพชุดแสดงลักษณะ อาการและการปฐมพยาบาลผู้ถูกสารเคมีที่เป็นพิษ ฟิล์ม เอ็กซ์ เรย์แสดงลักษณะของกระดูกหัก

แบบต่าง ๆ ภาพแสดงลักษณะพืชที่เป็นพิษ ภาพแสดงการห้ามเลือดโดยการกดจุดบริเวณร่างกาย หนังสือนวนสาร เอกสารและจุลสาร เกี่ยวกับการปฐมพยาบาล ตัวอย่างอุปกรณ์ที่จำเป็นต้องใช้ในการปฐมพยาบาล ภาพชุดแสดงการพันแผล และการใช้ผ้าสามเหลี่ยมกับอวัยวะต่าง ๆ ที่ถูกวิธี ตัวอย่างสารเคมีที่เป็นพิษ ชนิดและขนาดต่าง ๆ ของผ้าพันแผลและผ้าสามเหลี่ยม สำหรับข้อที่พบว่ามีความต้องการมากที่สุดคือ เทปโทรทัศน์แสดงการนวดหัวใจและการหายใจที่ถูกวิธี

3.1.4 โรคติดต่อ พบว่า ครูสุขศึกษามีความต้องการสื่อการสอนในเรื่องนี้อยู่ในระดับมากที่สุด ได้แก่ ภาพชุดเกี่ยวกับโรคเรื้อน โปลิโอ กามโรค ของกรมควบคุมโรคติดต่อ กระทรวงสาธารณสุข ภาพยนตร์เอกซเรย์แสดงลักษณะปอดปกติและปอดที่ผิดปกติ ภาพชุดแสดงถึงปัญหาสาเหตุอาการและผลต่อสุขภาพของโรคเรื้อน โปลิโอ ปอดอักเสบ พยาธิใบไม้ในตับและในปอด เอกสารจุลสารแสดงถึงปัญหา สาเหตุ อาการ และการป้องกันโรคเรื้อน โปลิโอ ปอดอักเสบ พยาธิใบไม้ในตับและในปอด ตารางแสดงวงจรชีวิตของพยาธิใบไม้ในตับ ตารางสถิติของผู้ป่วยโรคเรื้อน โปลิโอ ปอดอักเสบ พยาธิใบไม้ในตับและในปอด ตารางแสดงการให้ภูมิคุ้มกันโรคในเด็กระยะต่าง ๆ ของกระทรวงสาธารณสุข ตารางแสดงวงจรชีวิตของพยาธิตัวจิ๋ว

3.1.5 โรคไม่ติดต่อ พบว่าครูสุขศึกษามีความต้องการสื่อการสอนในเรื่องนี้อยู่ในระดับมากที่สุด ได้แก่ เทปโทรทัศน์แสดงการตรวจหามะเร็ง เต้านม สไลด์แสดงลักษณะอาการของโรคมะเร็งบริเวณต่าง ๆ ภาพแสดงการรักษาโรคนีวโดยการฉายยาและการผ่าตัด ก้อนเนื้อหรือภาพก้อนเนื้อ เทปโทรทัศน์แสดงลักษณะอาการ การป้องกันและการรักษาผู้ป่วยโรคหัวใจรูห์มาติก ภาพแสดงสรีระของระบบทางเดินปัสสาวะ ท่อน้ำเหลืองของหัวใจ ภาพแสดงลักษณะอาการของผู้ป่วยโรคภูมิแพ้ ภาพแสดงลักษณะของอาหารที่ต้องควบคุมในผู้ป่วยโรคเบาหวาน เครื่องมือวัดความดันโลหิตและวิธีการใช้ เอกสารจุลสารแสดงถึงสาเหตุอาการต่อสุขภาพและการป้องกันโรคหัวใจ ความดันโลหิต มะเร็งและโรคเบาหวาน ตารางสถิติจำนวนผู้ป่วยโรคหัวใจ ความดันโลหิต มะเร็งและเบาหวาน ในปีล่าสุดของกระทรวงสาธารณสุข

3.1.6 การสุขาภิบาล พบว่าครูสุขศึกษามีความต้องการสื่อการสอนในเรื่องนี้อยู่ในระดับมากที่สุด ได้แก่ สไลด์เกี่ยวกับสุขาภิบาลอาหาร หุ่นจำลองแสดงลักษณะบ้าน ส้วม และบ่อน้ำที่ถูกลักษณะ ภาพแสดงลักษณะอาหารที่ถูกลักษณะและไม่ถูกลักษณะ ตัวอย่างภาชนะใส่อาหารที่ถูกลักษณะและไม่ถูกลักษณะ วารสาร จุลสารด้านการสุขาภิบาล ลิ่งแวคล้อม

3.1.7 บริการสาธารณสุข พบว่าครูสุขศึกษามีความต้องการสื่อการสอนในเรื่องนี้อยู่ในระดับมากที่สุด ได้แก่ เทปโทรทัศน์แสดงขั้นตอนการใช้บริการในสถานบริการสาธารณสุข สไลด์แสดงสถานบริการสาธารณสุขในส่วนกลางและส่วนภูมิภาคที่ควรทราบ หนังสือ เอกสารวารสาร เกี่ยวกับการแพทย์และการสาธารณสุขและองค์กรที่เกี่ยวข้อง ภาพบุคคลที่มีบทบาทสำคัญทางการสาธารณสุขของไทย ภาพแสดงลักษณะบุคลากรทางการแพทย์และสาธารณสุข ประเภทต่าง ๆ ภาพโฆษณาสถานบริการสาธารณสุขของภาครัฐและภาคเอกชน

3.1.8 สุขภาพจิต พบว่าครูสุขศึกษามีความต้องการสื่อการสอนในเรื่องนี้อยู่ในระดับมากเป็นส่วนใหญ่ ได้แก่ แบบสอบถามสุขภาพจิตด้วยตนเอง กรณีตัวอย่างปัญหาสุขภาพจิตแบบต่าง ๆ และคำแนะนำในการแก้ไขปัญหาจากผู้เชี่ยวชาญด้านสุขภาพจิต ตารางสถิติแสดงช่วงอายุของผู้เข้ารับบริการจากสถานบริการสุขภาพจิต ภาพแสดงแหล่งบริการสุขภาพจิต ที่ควรรู้จัก ภาพแสดงแหล่งเผยแพร่และปฏิบัติธรรม เพื่อส่งเสริมสุขภาพจิตที่ดี

3.1.9 สิ่งเสพติดให้โทษ พบว่าครูสุขศึกษามีความต้องการสื่อการสอนในเรื่องนี้อยู่ในระดับมากที่สุด ได้แก่ फिल्म เอ็กซ์เรย์แสดงลักษณะปอดปกติและปอดของผู้ป่วยที่เกิดจากการสูบบุหรี่ ภาพแสดงลักษณะอาการของผู้ป่วยวัณโรคและโรคคอตีบซึ่งเกิดจากการสูบบุหรี่และการดื่มสุรา วารสารจุลสาร เกี่ยวกับการป้องกันการติดยาเสพติดให้โทษ ภาพโฆษณาการป้องกันการติดยาเสพติดให้โทษ สถิติจำนวนผู้ติดยาเสพติดและผู้เสียชีวิตจากยาเสพติด ตัวอย่างคำขวัญการป้องกันยาเสพติดให้โทษ

3.1.10 ความรู้เรื่องเพศ พบว่าครูสุขศึกษามีความต้องการสื่อการสอนในเรื่องนี้อยู่ในระดับมากที่สุด ได้แก่ เทปโทรทัศน์เกี่ยวกับการปฏิสนธิ การเจริญเติบโตของทารกในครรภ์และการคลอด หุ่นจำลองอวัยวะสืบพันธุ์ภายในของเพศหญิงและวิธีการคุมกำเนิดโดยการใส่ห่วงและการผ่าตัดทำหมันหญิง ภาพแสดงการเปรียบเทียบการเจริญเติบโต

ทางเพศของวัยรุ่นหญิงและชาย หนังสือ วารสาร เอกสารและจุลสารเกี่ยวกับเพศศึกษาและการวางแผนครอบครัว ตัวอย่างของจริงของถุงยางอนามัย ยาเม็ด ยาฉีดคุมกำเนิด และห่วงอนามัย ภาพโฆษณาการวางแผนครอบครัวและความรู้เรื่องเพศ โปสเตอร์ คำขวัญ ด้านการวางแผนครอบครัว

3.1.11 สุขภาพผู้บริโภค พบว่าครูสุขศึกษามีความต้องการสื่อการสอนในเรื่องนี้อยู่ในระดับมากที่สุด ได้แก่ เทปโทรทัศน์แสดงการเลือกอาหารและผลิตภัณฑ์อาหารที่ถูกสุขลักษณะ ตัวอย่างอาหารและผลิตภัณฑ์ปลอมปน หนังสือ เอกสาร จุลสารเกี่ยวกับสุขภาพผู้บริโภค ตัวอย่างผลิตภัณฑ์อาหารที่ได้มาตรฐานมีเครื่องหมายรับรองคุณภาพ

3.2 ความต้องการสื่อการสอนด้านอื่น ๆ พบว่าครูสุขศึกษามีความต้องการอยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน ได้แก่ งบประมาณสำหรับใช้จ่ายเกี่ยวกับวัสดุอุปกรณ์การสอนวิชาสุขศึกษาจากผู้บริหารโรงเรียน เอกสารหรือหนังสือเวียนที่แจ้งให้ทราบถึงวัสดุอุปกรณ์การสอนวิชาสุขศึกษาที่มีการจัดทำเพิ่มขึ้นใหม่ การสนับสนุนและการเห็นความสำคัญด้านวัสดุอุปกรณ์การสอนวิชาสุขศึกษาจากผู้บริหารโรงเรียน จัดตั้งศูนย์วัสดุอุปกรณ์การสอนวิชาสุขศึกษาในระดับกลุ่มโรงเรียน คู่มือแหล่งวัสดุอุปกรณ์ด้านสุขศึกษาของหน่วยงานต่าง ๆ เข้ารับการอบรมเพิ่มเติมในเรื่องการผลิตวัสดุอุปกรณ์การสอน ห้องผลิตและเก็บอุปกรณ์การสอนโดยเฉพาะ ทำเนียบวัสดุอุปกรณ์การสอนสุขศึกษา เพื่อจะได้ทราบและพิจารณา เลือกใช้ให้ตรงตามความต้องการ เข้ารับการอบรมเพิ่มเติมในเรื่องการใช้วัสดุอุปกรณ์การสอน การช่วยเหลือและให้คำแนะนำในการเลือก การจัดหาการผลิต และการใช้วัสดุอุปกรณ์การสอนวิชาสุขศึกษาจากศึกษานิเทศก์ จัดเจ้าหน้าที่ให้บริการในการติดต่อขอยืมวัสดุอุปกรณ์การสอนจากหน่วยงานต่าง ๆ บุคลากรที่จะช่วยผลิตวัสดุอุปกรณ์การสอนวิชาสุขศึกษา ตามลำดับ

การอภิปรายผลการวิจัย

1. ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่าสุขศึกษาส่วนใหญ่เป็นเพศชาย อายุระหว่าง 30 - 34 ปี ซึ่งถือว่าเป็นวัยผู้ใหญ่หรือวัยทำงาน และมีประสบการณ์ในการสอนระหว่าง 6 - 10 ปี ซึ่งก็สอดคล้องกับช่วงอายุของครูสุขศึกษา มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาวิชาเอกพลศึกษา ส่วนสาขาวิชาเอกสุขศึกษามีน้อยเพียงร้อยละ 6.1 ซึ่งสอดคล้อง

การวิจัยที่ผ่านมาของ อัจฉราลักษณ์ ปิ่นทับทิม (2528: 62) และชัยยุทธ กุลตั้งวัฒนา (2528: 62) ซึ่งอาจเป็นปัญหาแก่ครูสุศึกษาที่ไม่ได้มีวุฒิการศึกษาโดยตรงในการจัดดำเนินการเรียนการสอนสุศึกษา ครูสุศึกษาส่วนใหญ่เคยเข้าร่วมประชุม อบรม สัมมนาเกี่ยวกับการสอนสุศึกษา จำนวน 1 - 2 ครั้งต่อปี ส่วนการเข้าร่วมประชุมอบรมสัมมนาด้านโสตทัศนศึกษาพบว่าส่วนใหญ่ไม่เคยเข้าร่วมประชุม ทั้งนี้อาจเป็นเพราะไม่ตรงกับสาขาวิชาสุศึกษาจึงไม่ได้เข้าร่วมประชุมฯ ที่หน่วยงานต่าง ๆ ได้จัดขึ้น

2. ปัญหาด้านสื่อการสอน

2.1 ปัญหาการเลือกวัสดุอุปกรณ์การสอน พบว่าครูสุศึกษามีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง 3 ข้อ จากจำนวน 6 ข้อ คือ คุณภาพของวัสดุอุปกรณ์การสอนที่มีอยู่ไม่ดีพอ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากโรงเรียนไม่มีเจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบในการบริการด้านการใช้วัสดุอุปกรณ์การสอน และไม่มีหน่วยโสตทัศนศึกษาที่จะใช้สำหรับเก็บวัสดุอุปกรณ์การสอนโดยตรง จึงทำให้วัสดุอุปกรณ์การสอนที่มีอยู่ขาดการดูแลรักษาให้อยู่ในสภาพที่ดี ซึ่งตรงกับข้อค้นพบที่ได้จากการวิจัยครั้งนี้ในด้านปัญหาการใช้วัสดุอุปกรณ์การสอนข้อ 2.3 ที่พบว่าครูสุศึกษามีปัญหาว่าโรงเรียนไม่มีเจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบในการบริการด้านการใช้วัสดุอุปกรณ์การสอนโดยตรง และสอดคล้องกับงานวิจัยของ พรทิพย์ บัญชรเทวกุล (2522: 75) ซึ่งพบว่า โรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดนครพนม มีความคิดเห็นควรให้มีศูนย์สื่อการศึกษาในโรงเรียนร้อยละ 70.37 เพื่อให้บริการด้านสื่อการสอนโดยเฉพาะ

สำหรับปัญหาข้อที่ไม่มีผู้ให้การนิเทศในการเลือกวัสดุอุปกรณ์การสอนและปัญหาไม่มีรายชื่อแหล่งบริการวัสดุอุปกรณ์การสอนที่จะขอยืมหรือขอซื้อได้ พบว่าสอดคล้องกับงานวิจัยของ อัจฉราลักษณ์ ปิ่นทับทิม (2528: 64) ซึ่งพบว่าครูสุศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นมีความต้องการการนิเทศในเรื่องเกี่ยวกับแหล่งวิทยากรและวัสดุอุปกรณ์ทางสุขภาพ การผลิต การเลือกใช้ วิธีใช้ ตลอดจนการเก็บรักษาและซ่อมแซมวัสดุอุปกรณ์การสอน และผลสรุปของสัมมนาครูพลานามัยของหน่วยศึกษานิเทศก์ (เขตการศึกษา 2 กรมพลศึกษา (อ้างถึงใน อัจฉราลักษณ์ ปิ่นทับทิม 2529: 65) พบว่าครูสุศึกษาต้องการรายชื่อแหล่งค้นคว้าและอุปกรณ์การสอน เอกสารประกอบการเรียนการสอน และต้องการให้กรมพลศึกษาจัดศูนย์บริการภาพยนตร์วิชาสุศึกษาเป็นตอน ๆ ด้วย จึงอาจกล่าวได้ว่า ปัญหาเกี่ยวกับ

การขาดการนิเทศในการ เลือกวัสดุอุปกรณ์การสอนและแหล่งวิทยาการที่จะให้บริการด้านนี้เป็น ปัญหาในการจัดการ เรียนการสอนศึกษาที่ควรได้รับการแก้ไขจากหน่วยศึกษานิเทศก์ด้วย

2.2 ปัญหาด้านการผลิตและจัดหาวัสดุอุปกรณ์การสอน พบว่าครูสุขศึกษามีปัญหา อยู่ในระดับมากในข้อที่ว่า ขาดเจ้าหน้าที่ที่จะติดต่อจัดหาวัสดุอุปกรณ์การสอนจากหน่วยงานและ แหล่งบริการต่าง ๆ ซึ่งพบว่ามีความสัมพันธ์กับข้อค้นพบในการวิจัยครั้งนี้ เกี่ยวกับปัญหาด้านการใช้ วัสดุอุปกรณ์การสอนข้อ 2.3 ที่ว่า โรงเรียนไม่มีเจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบในการบริการด้านการใช้ วัสดุอุปกรณ์การสอนโดยตรง และ สันต์ วรศิริ (2519: 9) ได้วิจัยพบว่า อาจารย์ในโรงเรียน มัธยมสาธิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร ได้เสนอแนะว่าโรงเรียนควรมีเจ้าหน้าที่ ประจำเพื่อแนะนำช่วยเหลือด้านวัสดุทัศนศึกษา ซึ่งตรงกับงานวิจัยของ สุพัตรา สฤลครุ (2520: 86) ซึ่งพบว่าโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษายังขาดผู้มีความรู้คอยบริการและมีความคิดเห็น ว่าควรจัดตั้งศูนย์สื่อการศึกษาของโรงเรียนขึ้น โดยจัดบริการให้ทั้งอาจารย์และนักเรียน อีกทั้ง ครูสุขศึกษายังมีปัญหาในเรื่องจำนวนวัสดุอุปกรณ์การสอนมีน้อยไม่เพียงพอ ขาดผู้ให้การนิเทศด้าน สื่อการสอนสุขศึกษา ไม่มีรายชื่อแหล่งบริการวัสดุอุปกรณ์การสอนที่จะขอยืม ดังที่ได้จากข้อค้นพบ ในงานวิจัยครั้งนี้ ย่อมจะเป็นเหตุผลประการหนึ่งที่ส่งผลกระทบต่อครูสุขศึกษา ในปัญหาที่เกี่ยวกับการจัดการ เรียนการสอนสุขศึกษา ซึ่งผู้วิจัยมีความคิดเห็นว่าการบริหารโรงเรียนควรจะได้ดำเนินการ แก้ไขปัญหานี้เพราะการจัดเจ้าหน้าที่ที่จะติดต่อจัดหาวัสดุอุปกรณ์การสอนจากหน่วยงานและบริการ อื่น ๆ จะช่วยลดปัญหาการขาดแคลนวัสดุอุปกรณ์การสอน และใช้งบประมาณในการดำเนินงาน น้อยกว่าการของงบประมาณเพื่อนำมาผลิตหรือจัดซื้อวัสดุอุปกรณ์การสอนต่าง ๆ ซึ่งมีราคาแพง

2.3 ปัญหาด้านการใช้วัสดุอุปกรณ์การสอน พบว่าครูสุขศึกษามีปัญหาในข้อนี้ อยู่ในระดับปานกลาง 4 ข้อ จากปัญหาทั้งหมด 11 ข้อ คือ จำนวนวัสดุการสอนมีน้อยไม่เพียงพอ ต่อความต้องการ จำนวนอุปกรณ์การสอนมีน้อยไม่เพียงพอต่อความต้องการ ซึ่งตรงกับงานวิจัย ที่ผ่านมา จะพบเสมอว่าปัญหาในการจัดการ เรียนการสอนสุขศึกษาที่สำคัญคือ วัสดุอุปกรณ์การสอน มีน้อยไม่เพียงพอ ดังเช่น งานวิจัยของ เบญจพร เสรีรุ่ง (2522: 76-82) ฉวีวรรณ ไทพริบ (2524: 60-61) กรมพลศึกษา (2526: 57) และอัจฉราลักษณ์ ปิ่นทับทิม (2528: 64-65) ซึ่งมีผลการวิจัยที่ตรงกันในเรื่องนี้ สำหรับปัญหาในข้อที่พบว่าจำนวนชั้นเรียนมีมากไม่สามารถกระจาย วัสดุอุปกรณ์การสอนไปใช้ได้ทั่วถึง ก็สอดคล้องกับข้อค้นพบในการวิจัยครั้งนี้ และงานวิจัยที่ผ่านมา

คือ จำนวนวัสดุอุปกรณ์การสอนมีน้อยไม่เพียงพอ ดังนั้นเมื่อจำนวนชั้นเรียนมีมากการกระจายวัสดุอุปกรณ์การสอนไปใช้ก็ย่อมที่จะทำได้ไม่ทั่วถึง สำหรับในเขตการศึกษาที่ 12 พบว่า จำนวนชั้นเรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายมีจำนวนชั้นเรียนเฉลี่ยโรงเรียนละ 14 ชั้นเรียน (กรมสามัญศึกษา 2529: 176-189) ทั้งนี้ยังไม่รวมจำนวนชั้นเรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนเดียวกันนี้ด้วย จึงเป็นปัญหาสำหรับครูสุขศึกษาในการที่จะกระจายวัสดุอุปกรณ์การสอนให้ทั่วถึงได้ทุกชั้นเรียน และปัญหาข้อที่ว่าโรงเรียนไม่มีเจ้าหน้าที่รับผิดชอบในการบริการด้านการใช้วัสดุอุปกรณ์การสอนโดยตรง ก็สอดคล้องกับข้อค้นพบในงานวิจัยนี้ในข้อ 2.3 และงานวิจัยของ สันต์ วรศิริ (2519: 9) สุพัตรา สกุลครุ (2520: 86) ซึ่งได้กล่าวมาแล้วข้างต้น ดังนั้นผู้บริหารโรงเรียนจึงควรให้ความสำคัญในการแก้ปัญหา และดำเนินการแก้ไข เพื่อให้การใช้วัสดุอุปกรณ์การสอนได้มีส่วนช่วยในการจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพดียิ่งขึ้น

3. ความต้องการสื่อการสอนสุขศึกษา

3.1 ความต้องการสื่อการสอนแยกตามหัวเรื่อง สุขศึกษา พบว่าครูสุขศึกษามีความต้องการสื่อการสอนทุกชนิดในทุกหัวเรื่องสุขศึกษาอยู่ในระดับมากทุกข้อ ยกเว้นสื่อการสอนประเภทเทปโทรทัศน์และการฉายที่ถุกวิธี ซึ่งอยู่ในหัวเรื่องการปฐมพยาบาลมีความต้องการอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้ผู้วิจัยมีความคิดเห็นว่าอาจเนื่องมาจากครูสุขศึกษามีปัญหาในด้านสื่อการสอนในทุก ๆ ด้าน ดังที่ได้อภิปรายมาแล้วข้างต้น จึงเป็นเหตุผลที่ทำให้ครูสุขศึกษามีความต้องการอยู่ในระดับมากซึ่งแสดงให้เห็นว่าครูสุขศึกษาเห็นความสำคัญและตระหนักถึงคุณค่าของการใช้สื่อการสอนในการจัดการเรียนการสอนสุขศึกษา ซึ่งตรงกับข้อคิดเห็นของ เดล (Dale 1969: 42) ที่ได้เน้นถึงความสำคัญของสื่อการสอนไว้ว่า สื่อการสอนทำให้ผู้เรียนเปลี่ยนพฤติกรรมที่ประสงค์ได้โดยเห็นความสัมพันธ์ของเนื้อหาวิชาที่เรียน ได้ประสบการณ์ใหม่ เกิดการเรียนรู้ที่มีความหมาย นอกจากนั้นยังสามารถจดจำได้รวดเร็ว แม่นยำ โดยไม่ต้องอาศัยประสบการณ์ คำอธิบายมาก ซ้ำยังเป็นเครื่องส่งเสริมความเข้าใจอันดีอีกด้วย และ สุชาติ โสมประยูร (2525: 30) ได้เน้นถึงหลักในการสอนสุขศึกษาไว้ว่าการสอนสุขศึกษาควรจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้เหมาะสมหรือสอดคล้องกับการเจริญเติบโตหรือพัฒนาการด้านสรีรวิทยา ทางด้านจิตวิทยาและทางด้านสังคมวิทยาของเด็ก ซึ่งพบว่าเด็กในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย (อายุ 16 - 18 ปี) เป็นวัยที่มีความเชื่อและมีความศรัทธาในสิ่งที่เขายึดมั่น ความคิดและความเชื่อเหล่านี้จะพัฒนาเมื่อเขาเจริญเติบโตเป็นผู้ใหญ่ (ขวัญ เรือนอาชวีบูลโยบล 2527: 67)

จากข้อคิดเห็นดังกล่าวข้างต้นจึง เป็น เหตุผลที่สำคัญที่จะสนับสนุนว่า ความต้องการในการจัดสื่อการสอนในแต่ละหัวเรื่องสุขศึกษา โดยให้สอดคล้องกับเนื้อหาวิชา ในแต่ละบทเรียนจะสามารถทำให้นักเรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายมีการเปลี่ยนแปลงทั้งใน ด้านความรู้ ทักษะ และ การปฏิบัติด้านสุขศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ ตรงตามที่ สุชาติ โสมประยูร (2525: 10) ได้กล่าวถึงจุดมุ่งหมายในการสอนสุขศึกษาในโรงเรียนไว้ว่า มีอยู่ 3 ประการที่สำคัญ คือ การให้นักเรียนมีความรู้และความเข้าใจในเรื่องสุขภาพ ให้มี ทักษะที่ดีต่อเรื่องสุขภาพ และให้มีสุขปฏิบัติที่ดี

และจากข้อค้นพบจากการวิจัยครั้งนี้พบว่าความต้องการเกี่ยวกับ เทป โทรทัศน์ แสดงการนวดหัวใจและการหายใจที่ถูกวิธีในหัว เรื่องการปฐมพยาบาลอยู่ในระดับ มากที่สุด ผู้วิจัยมีข้อคิดเห็นว่าสุขศึกษาอาจจะมี ความ เข้าใจ เกี่ยวกับการเรียนการสอนด้าน การปฐมพยาบาลอยู่ใน เกณฑ์ที่ดี ทั้งนี้เพราะได้มีข้อกำหนดในการจัดการเรียนการสอนการ ปฐมพยาบาล เกี่ยวกับการหายใจและการนวดหัวใจไว้ว่าห้ามมิให้ใช้วิธีการสาธิตกับคนปกติ เพราะอาจทำให้อวัยวะภายในร่างกายของผู้ถูกสาธิตได้รับอันตรายจากการขาดความรู้และ เทคนิควิธีการที่ไม่ถูกต้อง อีกทั้งครูสุขศึกษาส่วนใหญ่เป็นผู้ที่จบวิชาเอกพลศึกษา อาจมีความรู้ และ เทคนิค เกี่ยวกับวิธีการสอนและสาธิตการนวดหัวใจและการหายใจน้อย ดังนั้น จึงมีความ ต้องการที่จะใช้สื่อการสอนด้วย เทปโทรทัศน์ เกี่ยวกับการนวดหัวใจและการหายใจอยู่ใน ระดับมากที่สุด ทั้งนี้เพราะ เทปโทรทัศน์สามารถแสดงการเคลื่อนไหว การสาธิตการหายใจและการ นวดหัวใจในมุมมองต่าง ๆ ได้อย่างละเอียด ชัดเจน เป็นขั้นตอน ทำให้เกิดความเข้าใจ ได้ดีกว่าภาพนิ่งหรือภาพสไลด์ อีกทั้งในปัจจุบัน เครื่องฉาย เทปโทรทัศน์และ เทปโทรทัศน์ สามารถ หาซื้อได้ง่าย ราคาไม่แพง และมีขั้นตอนในการใช้ไม่ยุ่งยาก โรงเรียนสามารถจัดซื้อไว้ใช้ได้ ซึ่งต่างจากเครื่องฉายภาพยนตร์ซึ่งมีราคาแพง การผลิตภาพยนตร์ต้องใช้ค่าใช้จ่ายสูง อีกทั้ง เครื่องฉายภาพยนตร์มีขั้นตอนในการใช้ยุ่งยาก จึงทำให้ เทปโทรทัศน์แสดงการหายใจและการ นวดหัวใจมีความต้องการอยู่ในระดับมากที่สุด

3.2 ความต้องการสื่อการสอนด้านอื่น ๆ พบว่าครูสุขศึกษามีความต้องการ อยู่ในระดับมากที่สุด แสดงว่าครูสุขศึกษามีความสนใจในการใช้สื่อการสอนต่อการจัดการเรียน การสอนสุขศึกษา เพื่อให้นักเรียนได้มีความรู้ ความ เข้าใจ ในวิชาสุขศึกษาเพิ่มมากขึ้น

ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย

ในการวิจัยเรื่องปัญหาและความต้องการสื่อการสอนของครูสุศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย เขตการศึกษา 12 ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะจากผลของการวิจัยดังต่อไปนี้

1. ผู้บริหารโรงเรียนควรจัดหาเจ้าหน้าที่ที่มีประสบการณ์ทางด้านโสตทัศนศึกษา และจัดห้องโสตทัศนศึกษา เพื่อเป็นสถานที่เก็บรักษาสื่อการสอนประเภทต่าง ๆ เพื่อเป็นศูนย์กลางในการให้บริการเกี่ยวกับสื่อการสอน ให้คำปรึกษา แนะนำและบริการข่าวสาร รวมทั้งติดต่อ ขอยืมหรือจัดซื้อวัสดุอุปกรณ์การสอนที่มีการผลิตขึ้นใหม่หรือตามความต้องการของครูผู้สอน

2. หน่วยงานนิเทศก์ ควรจัดให้มีการอบรม สัมมนา เกี่ยวกับการจัดการเรียน การสอนสุศึกษา และการประชุม เชิงปฏิบัติการด้านการผลิตสื่อการสอน ให้แก่ครูสุศึกษา อย่างทั่วถึง และควรมีการจัดอย่างสม่ำเสมอทุก ๆ ปี

3. กลุ่มโรงเรียนในแต่ละเขตการศึกษา ควรเป็นศูนย์กลางในการผลิตสื่อการสอน วิชาสุศึกษา รวมทั้งให้บริการยืมสื่อการสอนและแลกเปลี่ยนสื่อการสอนวิชาสุศึกษาที่มีการผลิต ขึ้นให้แก่ครูสุศึกษา ซึ่งจะช่วยลดปัญหาด้านการขาดแคลนวัสดุอุปกรณ์การสอน

4. กรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ควรจัดตั้งศูนย์สื่อการศึกษาในแต่ละ เขตการศึกษา เพื่อให้บริการยืม ให้คำปรึกษาแนะนำด้านสื่อการสอน รวมทั้ง เป็นศูนย์กลางข้อมูล ข่าวสาร เกี่ยวกับสื่อการสอนที่ได้มีการผลิตขึ้นใหม่ในแต่ละสาขาวิชา เพื่อแจ้งให้แก่ครูผู้สอนใน โรงเรียนต่าง ๆ ในเขตการศึกษาได้ทราบอย่างทั่วถึง

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษามีปัญหาและความต้องการสื่อการสอนของครูสุศึกษาในเขต การศึกษาอื่น ๆ ทั่วประเทศ เพื่อจะได้ทราบถึงสภาพโดยส่วนรวมของปัญหาด้านนี้ ซึ่งผลของ การวิจัยจะเป็นประโยชน์ต่อการจัดดำเนินการ เรียนการสอนสุศึกษาและพัฒนาหลักสูตรให้มี ประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

2. ควรมีการศึกษาปัญหาและความต้องการสื่อการสอนของครูสุศึกษาในระดับการศึกษาอื่น ๆ ได้แก่ ระดับประถมศึกษาและระดับมัธยมศึกษาตอนต้น เพื่อจะได้นำข้อมูลจากการวิจัยไปพัฒนาสื่อการสอนสุศึกษาให้สอดคล้องกับความต้องการของครูสุศึกษาในแต่ละระดับชั้น

3. ควรมีการศึกษาตัวแปรเกี่ยวกับประสมการณ์ในการสอนที่แตกต่างกัน

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย